

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, Інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і Mcgregor, у Вінніпегу, Манітоба.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ФАШІСТСЬКИЙ ЗАКОН ЛІБЕРАЛЬНОГО УРАДУ.

Лібералізм всюди манифестує свій лібералізм ріжними крикливими демократичними фразами. Воля преси, думки, слова, зборів, організації — це все ліберальні ключі. Правда, не говориться, для кого та воля. Та й пощо казати ще — для кого? Цілком лишні подробиці, марне витрачання часу на слова. Сказано тобі, що воля, ну й розумій собі, як хочеш. Коли ж не розумієш, то поспішай тобі висвітлити.

А от в Бразилії значиння слова "воля" по ліберальному виживши бразилійський парламент. Він днів 29' лишні ухвалив закон, забороною існування комуністичної партії. Була, кажуть телеграмми, підчас обговорювання цього закону в парламенті, сильна опозиція, яка доказувала, що ухвалення такої закони, буде протиконституційним, буде порушенням тої частини конституції, де говориться про волю думки, слова й преси. Таке говорили самі ліберальні промовці. А коли прийшло до голосування, то цей закон ухвалено 118-ма голосами проти 18-ти.

От яка ліберальна чудасія. Ліберальні промовці своїми фразами про порушення конституції зрівняли самі себе не переказали. Говорили проти закону, а голосували за ним. Таке не всякий Муссоліні потрапить зробити. Щоб таке лицемірство втрутити, треба бути лібералом від п'ят до самого, треба ним вродитися, треба, щоб предки аж до сегого покоління були лібералами.

Певно предками бразилійських лібералів були... тадиюк-улави ("Ваа Constriktor"), що водяться в бразилійських лісах. В мажому разі предками бразилійських лібералів були — не мажому.

"ТАЙНИЙ ДОРАДНИК" ПРОГРАВ СУД.

В Англії відбувся недавно цікавий процес бувшого члена колишнього МекДональдової кабінету, "лівого" провідника Незалежної Партії Праці, Джана Вітлей. Джан Вітлей заскаргивав до суду консерватива за те, що в часі виборчої кампанії вони, нападаючи на нього, казали, що він є чоловіком "нечесного й низького характеру", що він не дотримує присяги, як тайний дорадник короля.

На суді сам "живий" Вітлей понав в дуже цікаве становище. Він переконував присяжних суддів, що хоч він є соціалдемом, то проте ніколи не виступав у таких промов і не робив нічого такого, що протиривало-б його присязі, як тайного королівського дорадника. Він доказував, що кожного разу встає, коли проголошується тост за короля й що він у своїх промовах ніколи ні словом не згадував про монархію.

Одним словом стаємо так, що замість доказувати вину тих, кого він заскаргивав до суду, Вітлей примушений був сам оборонитися й то в такий спосіб, який його, як "лівого" лідера, дуже компрометував.

Процес цей відбувався в Единбурзі, головному місті Шотландії. Члени не переказав Вітлей 12-ох присяжних засідателів, не дивлячись на свої заперечування в дельовності присяги й монархії й доказування, що він не є чоловіком "нечесного й низького характеру", як це його називали консервативи.

Вітлей програв справу. Справу програв і "лівий" свою пошарив. Не всякому й не завжди вдається їхати на двох конях. Для цього треба бути не лише кльовим, але й акробатом одночасно.

ЩО ДІЄТЬСЯ ТЕПЕР В КИТАЮ?

Не один з читачів поставив тепер таке питання і... не найде на него ясній відповіді. Знає, що в Китаю щось не теє, що замовкла слава колишньої визвольної боротьби. Була колись велика побідна кантонська армія, про яку вже не чухти. Дійшла до Шангаю й розтопилася в кублі міжнародних імперіалістів. Руками її власного провідника, генерала Чан Кай-Ши, міжнародні капіталісти відрубали їй голову.

Зник з лиця китайської землі революційний Кантон, його місце заняв революційний Ганкон, а на зміну останньому прийшов Вуган — вуганський уряд, з новим генералом та швей-християнським, Фен Ю-Сяном, отже з новим зрадником визвольної боротьби.

Тепер нема вже й Фен Ю-Сяна. Побратався з Чан Кай-Ши, а Чан Кай-Ши побратався з Чан Цо-Ліном. Тепер іде один фронт: Кантон, Вуган, Нанкін, Пекін — проти китайських революційних мас.

Були ще "ідейні" провідники лівого крила Кумінтану, ученики й товариші покойного Сун Ят-Сена. Де вони, що роблять? Дружина Сун Ят-Сена виступила з ЦК Кумінтану, бо він перетворився в милитаристичну кліку, подоптав ідеї Сун Ят-Сена в ім'я... не смійтеся, ідеї Сун Ят-Сена. Іншими словами, китайська буржуазія, дібравшись до керівництва Кумінтаном, притягувала за чуба ідеї Сун Ят-Сена собі на службу, і в ім'я цих ідей розстрілює й відрубав голови китайським робітникам і селянам.

"Ідейний" керівник вуганського ЦК Кумінтану, Ван Ті-Вей, поки генерали розстрілюють робітників і селян, пише, що в Китаю класової боротьби нема, що китайська революція не подібна ні до французької з 1871 року, ні до російської 1917 року, бо вона не є класова, але національна, не проти внутріш-

ніх визискувачів, але міжнародних. Таке пише збанкрутований лідер дрібнобуржуазної китайської інтелігенції, злякавшись загострення класової боротьби та селянських повстань.

Ван Ті-Вей закликає населення класти свої жертви на вистар "всенационального об'єднання", але чому-ж ті жертви мають класти лише робітники й селяне. В ім'я миру з китайською буржуазією китайські робітники й селяне повинні виступити своєї класової програми: забути про землю, заробітну платню, про скорочення робочого дня, про доточу та жіночу працю, а перш всего завоювати для Чан Кай-Ши, Фен Ю-Сяна, Ван Ті-Вей й цілої генеральської кліки — Пекін, і тільки аж тоді китайські люди говоритимуть про домагання робітників і селян.

Стара російсько-царська формула з 1905 року: "Перше за спокоєння, а потім реформи". Старенька формула — на 22 роки застаріла.

Певні Ван Ті-Вей пише псалми в Вугані про "всенациональне об'єднання", Чан Кай-Ши відтягає свої війська з Шантуну, забуває про наступ на Пекін, годиться з Чан Цо-Ліном. Фен Ю-Сян, помірившись з Чан Кай-Ши, душить революційні повстання китайських робітників і селян, забувши, що є на світі Пекін, Чан-Цо-Лін та міжнародні імперіалісти, проти яких його покликало воювати.

А всі вони разом — генеральська кліка — від Кантону аж до Пекіну нищать трейд-юнійні організації, селянські союзи, душать (буквально) комуністів під дружи оплески міжнародних капіталістів.

Так генеральська зрєя Китаю загризла великий визвольний рух 500-мільонового китайського народу.

СЬОГОДНІШНІ ФРАНЦІЯ І НІМЕЧЧИНА.

(Розмова з А. В. Луначарським.)

Народний Комісар Освіти Р.С.Ф.Р. Луначарський попернув з-за кордону й дльється на сторінках радянської преси своїми враженнями.

— Я прибув до Франції, — каже тов. Луначарський, — підчас найбільшого напруження політичних ускладнень. Уся права преса, що й безперечно оплакує Англію, зняла велике злукання проти Радянського Союзу, особливо після смерті Войкова й розстрілу 20-ох контрреволюціонерів. Наслідком цієї газетної кампанії деяка частина інтелігенції, що симпатизує нам, розгубилася. Частково почувалася ізольованість від С.Р.С.Р.

Анрі Барбюсові, що виступив з різкою відповіддю на ці напади, вдалося огородити свою заяву тьмаки в комуністичній газеті "Іманіте", бо решта газет від друку відповіди Барбюса категорично відмовилися. Це показує, як бовдила себе доступова, але безхарактерна демократична інтелігенція. Газета "Лібєрте" (анархістична) звернулася до Ромена Ролана з проханням висловити обурення з приводу розстрілу 20-ти білогвардійців. Ролан написав листа, де заявляє, що хоч він у дечому й не згоджується з радянською владою, але де-всєж вважає, що Радянський Союз є найбільше досягнення нашого часу. Ромен Ролан закликає всіх передових людей усього світу згуртуватися для захисту С.Р.С.Р., і попереду, що наклі-б реакція злімана Радянський Союз, на ступила-б тема ніч, що в ніч

потоне всяка воля думки. У Німеччині політичні події не викликали такого ефекту. Спочатку англійські кола, очевидячки, намагалися через пресу створити певний настрій у громадській думці Німеччини. Але основні політичні кола та населення Німеччини дуже швидко посилили стару позицію щодо С.Р.С.Р.

Культурне життя Франції та Німеччини протягом двох останніх років змінилось дуже мало. Хоч Франція економічно трохи й змінилась, її культурні досягнення лишанються приблизно на попередньому рівні. Можна спостерігати безсумнівно зростання кароліцизму та зростання неписьменности серед ювніврів. Стан науки та наукових діячів майже злидений, без допомоги міністерства фінансів справа може скінчитися що найбільшою кризою.

Прибувши до Франції немичальне робить висновок, що загальний тон культурного життя країни весь час знижується. В Німеччині кидается на очі надзвичайно рішуча праця щодо відновлення батьківщини. Цю роботу провадять всі, починаючи від найпривітших до соціал-демократів. Але треба зазначити, що найпривітші мають різку ненависть та обурення з боку всіх культурних людей Німеччини.

Луначарський зазначає, що між культурними силами Радянського Союзу та Франції й Німеччини навазало близькіносини. В осені приїздить до Радянського Союзу на кілька містців Анрі Барбюс.

СІМТИЖНЕВИЙ ЖЕНЕВСЬКИЙ БЛОФ РОЗБРОЄННЯ ПРОВАЛИВСЯ.

Зітхалися до Женеві дипломати й спеці Злучених Держав, Англії й Японії й почали дурити світ, що вони, порадившись між собою, пінуть скорочувати озброєння цих держав на воді й під водою. Зітхавшись, зараз-же взялися заговорювати. Почали з великих кораблів, арденавтів і ривнів про великі кораблі нема що й говорити аж до 1931 року. Навто вони ще нові й коштовні, мало вживані або й зовсім не вживані, щоб їх вже розбзр-ювати.

Перейшли до обговорювання кружляків. Виявилось, що при сучасному розвитку субмаринів головну роль в майбутній світовій війні відграватимуть скорородні, добре озброєні кружляки, середньо величини, ось так приблизно в 10,000 тон поємности.

Почали рахувати, скільки хто їх має. Виявилось: Англія має 71 кружляків, з них 18 по 10,000 тон поємности, а решта не вище, як 7,500 тон поємности. Щось разом коло 400 тисяч тон поємности. Озброєні вони переважно 6-цалевими гарматами. Також виявилось, що Англія майже 300 таких торговельних кораблів, що в разі війни вона зможе їх озброїти й перетворити на воєнні кружляки.

Злучені Держави значно відстали. Вони мають зазедво 15 сучасних кружляків, а торговельних, що надавалися-б до перефрєнення на воєнні, зазедво 22 з воєнних кружляків лише 8, що мають по 10,000 тон поємности. Про Японію й не згадується, бо вона на цій конференції скорше грала роль рабона, що мав дати шлюб подвійному "розброєнню". Американські представники запропонували англійським таке "розброєння": "Щоб дорівняти Англії, Злучені Держави мусять збудувати 25 нових 10,000 тонових кружляків, що разом зробить 250,000 тонажу. Додавши цю цифру до існуючого вже тонажу, це майже дорівняє Англії. Англійські представники злякості, мовлять, що-ж це за розбзрєння? Це, даруйте за слово, шалене зброєння. Американи тоді пішли на уступку й запропонували: Америка має добувати кружляків до 300 тисяч тон загальної поємности, а Англія зменшити свій тонаж до цього самого числа.

Англії, ще гірше злякостіся, бо це-ж прийшлося-б їм викинути на скреп 100,000 тонажу кружляків.

На що-ж тоді Англії годилися? Вони вже згодилися були, щоб Америка збільшила тонаж своїх кружляків аж до 300,000, але під умовою, щоб ті кружляки були не 10,000-тонові кожний, але по 7,500, щоб озброєні були не 8-цалевими, але 6-цалевими гарматами.

Америка подякувала за цю пораду, але "симпатично" її відкинула, заявивши, що не вже її справа, як заведик кружляки вона будуватиме та якіми гарматами чи машинами озброюватиме.

Дипломати Злучених Держав виходили з тої засади: коли будувати, то щось доброго; в Англії по цілому світі є морські, опірні бази: Гібральтар, Суєзьний канал, Єгипаур, Гонконг і т. д. Її кораблі, коли їм не хватить вугля, інших запасів, зайдуть до найближчого порту, наберуть, найдуть в немому собі притулок Америка та інші опірні бази не має, то мусять будувати кружляки такові величини й системи, що вони самі по собі були-б опірними базами.

Але-ж в такому разі ці кружляки мали-б величезну перевагу над англійськими у відкритому морі. Вони були-б

ШЕПТИЦЬКИЙ ВИКИДАЄ ЧИТАЛЬНЮ.

Хто тільки не чув про патріотизм мітрополита Шептицького! Аде по нього співала дуря українська буржуазна преса протягом довгих років. Як цей патріотизм виглядає в дійсності, про це може свідчити допис члена львівської української читальні на "Городецьким". Він пише:

"У юрських будинках, у трох непривітних кімнатах з улами виконаними, мов у пивниці, міститься читальня "Просвіти" на "Городецьким". До 1924 року господарили там неподільно попи. Читальня не проявляла майже ніякої діяльності. Мала кілька десятків релігійних книжок і то все.

Робітничі члени читальні пошили в 1924 році батошок і вибрали управу з робітників. Тільки з цього часу читальня почала проявляти життя, на всіх культурних ділянках. Члени має вона тепер 550; в бібліотеці 1,500 вартисних наукових книжок, гарно опрацьованих. Є при читальні дві оркестри: симфонічна й дуга, дуже добре виколодевіють, вчирення а маторський гурток і курси для неписьменних. Кожного року читальня дає кілька аматорських вистав, лотом влаштовує святочні розваги. Щороку дає концерти в честь Шевченка й Франка. Минулого року влаштувала читальня в салі "Лісенка величаве "свято книжки", а

"ХВОРОБА ЧАСУ".

Під таким заголовком дуряк удивська газетка містить повну одною статью про те, що селянська молодь на Волині почала гнати з "Просвіти" попи й інших удівців. Автор статті оповідає:

"Що робиться в повітових "Просвітах", бачимо вже з української преси. А ось факти, що робиться на селі.

Випадково захожду в село, де кілька літ працював як учителем. Зустрічаю поважних громадян. Між иншим питаю:

— Шо-ж, як у вас "Просвіта"? — І не згадує! Блазіні заводили і все роблять по своїому!

— Шо-ж вони роблять таке? — питаю. — Та робити, властиво, нічого вони не роблять, окрім пакости, бо вони ні для чого й не здатні. Перш усього розстроїли церковний хор, котрий зорганізувався, як знаєте, коло "Просвіти". Намовили співаків, що вони не є слуги попа. А церквя, кажуть, то знаряддя в руках буржуазії, з неї тільки обман виходить. З читальні, як

більші, ліпше озброєні, скоріш пливали-б.

Ломили свої зуби дипломати над цією пропозицією, англійські навіть до Лондону їздили на пораду й нічого не вгадали. Нарешті Японія запропонувала: "Приняти існуючий англійський максимум — 400 тисяч тон. Англія й Японія мають взяти собі "вакації" й не будувати кружляків до того часу, поки Америка не дорівняється до англійського максимуму.

Америка згодилася. І Англія згодилася, тільки під умовою, що й, Англії, дозволено буде збудувати ще кружляки після програми 1925 року разом на 58,000 додаткових тон.

На тому й зломали "розброєнню" карк. Америка не згодилася. Японія не згодилася. Англія не згодилася. Сім тижнів годилися й не згодилися. Тепер починають — кожний дль себе й по своєму будувати й зброїтись. Тепер Англія буде зброїтись, Америка буде зброїтись, Японія буде зброїтись. Франція, Італія, як вірні союзники, також не лишатся покі величини й системи, що вони самі по собі були-б опірними базами.

Всі "від моря до моря", від п'ят до зубів зброїтись, зброїтись й будуть зброїтись. І все це на голову працюючих. Гей, не спи робітнику, бо зброїтись вороги твої.

В—нець.

Югославські дипломати краше розбзрєються, як оті жевнецькі, зітхлиши в містерстві закордонних справ в Білгороді бувший посол в Берлі, Позанович і представник в Лідзі Націй Бушак та кулаками по дипломатичних мордах вирішили "міжнародно" справу.

Всі держави зброїтись, деякі зброїтть Польщу, Румунію... А бідна Греція й грошей не має і зброїти її ніхто не хоче.

Пішов грецький міністер фінансів на гору Олімпіа, попустив там одбого дня-сім днів і сім ночів, другого дня сім днів і сім ночів і благодать бога Зевса зійшла на него. Вернув він в Атені й оподаткував козлу жінку, що стриже волосся.

Таку колектують барбері. Обітне Греція жінкам волосся й буде мати фльоту.

Муссоліні має инший клопіт з жінками. Через скорочення спідничі дуже потерпіла текстильна індустрія Італії. Деякі фабрики замкнено, деякі працюють скороченой часі, збільючись безробіття в цілій країні.

Старинна римська імперія впала через розпуста, а Муссолінова може власти через вкорочення спідничок.

Папа римський починає виробувати ковч, а купувати литомобілі. Він два литомобілі вивізав і післав за третім до Мадрид.

Чого доброго, невдовзі може ще й літати пічче та навже безпосередню комунікацію з богом.

Ревренді Пінтелі, новий член редакційного штабу лавського органу "Обсерваторе Романо", дістав від папи римського наказу за критику американських фільмів. Папа римський є той думки, що американські "старі" в "бейтінг суках" мають гарний вплив на цивілізацію.

"Престолонаслідник" "гетьмана" "Сьєропадського", "Данили" (гетьманський рил), прислав привіт на "всеночний сьїзд" до Дітроїт, а шікаговецька "Січ" зараз-же й похвалялася, якого вона має розумного "престолонаслідника" та зробила кат з оригінальним листом Данили. В тому привіті Данили між иншим пише:

... божаю Вашій Славіній Організації давнього зенуку в початі боротьби за здійснення наших спільних стремлень.

Вірно, що Слов'ян Організація, яка одна із перших встала на шлях...

Хвалілася верца болотом. Тепер ми вже знаємо, що "січова організація" встала на шлях за здійснення стремлень.

Треба лише додати, що дурним скоропадським "престолонаслідником" вічная пам'ять — змінить.

Послали-б обозні йодупи перше цього тридцятилітнього дурня до діточої школи та навчили української мови. А то ще й ось як хвалиться під його привітом:

"Сьєрліно надісланого на Всеночний сьїзд привіт від нашого Престолонаслідника, Папа Гетьмана Данили."

Не спішіть, Данили. Тоді ти будеш банити гетьманський трон, як Андрій Лівішківський збудує в Канаді 30-тисячну армію.

Куркулько.

НОВА УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА В ЧЕРНІВЦЯХ.

Починаючи з 19. липня в Чернівцях почала виходити нова українська шотижневга газета "Земля і Воля". Перші числа містять інформацію з Радянського Союзу, при чому що інформацію подано шлком об'єктивно. Чи довго тільки дозволить їй існувати окупційний румунський уряд.